

heemkundige kring
meise - oppem - wolvertem

Berla

driemaandelijks tijdschrift
nummer 41 - sept. 1995

Berla

heemkundige kring
meise - oppem -
wolvertem
en omgeving

raad van beheer :

S. Van Hemeldonck - Van Antwerpen, ere-voorzitster
R. Moyson, voorzitter
J. De Cuyper - ondervoorzitter
R. Moerenhout, secretaris
A. Jacobs, penningmeester
R. Moreau P. Carrière M. Van den Broeck J. Cornelissen F. Coene

ons tijdschrift :

verschijnt driemaandelijks
jaarabonnement en lidgeld : 300 fr A.S.L.K. 001-1189490-55
los nummer : 100 fr
(de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage)

berla verzamelt :

- alle dokumenten over de fusiegemeente Meise zoals oude weekbladen, knipsels, zichtkaarten, foto's, strooibrieven, affiches, landkaarten....
- alle dokumenten over inwoners van de gemeente zoals doodsprentjes, familiearchief, foto's, akten van koop en verkoop, kavelbrieven..
- alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders

werp niets weg, kontakteeer eerst Berla !

onze bibliotheek en archief :

toegankelijk iedere woensdag van 14 tot 17 u. (behalve op feestdagen en in de vakantieperiode)

onze heembabbelavond :

iedere tweede maandagavond van de maand om 20 u nodigen wij belangstellenden in de plaatselijke geschiedenis uit voor een gezellige "heembabbelavond" in ons lokaal. Resultaten van opzoekingen en andere heemkundige ervaringen kunnen er uitgewisseld worden.

info :

voor dringende vragen kan men telefonisch terecht bij :

Mevr. S. Van Hemeldonck op 02 - 269.29.26
Raoul Moyson op 02 - 269.28.88
Roger Moerenhout op 02 - 270.24.50

zetel van de kring : berla vzw - brusselsesteenweg 73 - 1860 meise

TEN GELEIDE

Het herfstnummer van uw tijdschrift is - per toeval - bijna een "Oppem-nummer" geworden ! Ter gelegenheid van de tentoonstelling in de parochiezaal aldaar op 10, 11 en 12 november a.s. leidt Michel Van den Broeck voor onze leden en belangstellenden een heemkundige wandeling ter plaatse op 11 november om 14 uur. Meer verneemt U in zijn artikel "Oppem in de kijker".

Het vervolg van J. Anne de Molina's bijdragen over de oude pachthoven te Oppem sluit hierbij nauw aan. En helaas ook het "In memoriam" van een oude inwoner van Oppem, de dichter Bert Peleman, die op 5 augustus jl. overleed. Michel Van den Broeck onderstreept tevens de sterke band van Peleman met Meise en Westrode.

De mémoires van Piet De Cuyper over de "Kuipestraat" zijn al aan hun derde vervolg toe en Achiël Jacobs verzorgt met enkele onbekende archiefstukken de inleiding tot zijn bijdrage over het thema "Verkeer" in volgend nummer.

Vóór enkele jaren publiceerde BERLA regelmatig toponymische gegevens over Wolvertem. E. Van Hemeldonck neemt de draad weer op voor Meise, Oppem en Rode en dit in een originele typografische opmaak. Aandachtige lezers van de andere artikelen in dit nummer zullen zeker het belang opmerken van de plaatsnaamkunde of toponymie als bron voor de plaatselijke geschiedenis.

Dit is alvast het geval met de eerste bijdrage van Frans Van Hoeck over de geschiedenis van de St.-Sebastiaansgilde van St.-Brixius-Rode.

Julia Cornelissen besluit dit herfstnummer op een luchtige toon en met - in primeur - de tekst van het lied dat Jef Burm schreef naar aanleiding van zijn 25-jarig "inwonerschap" te Eversem.

Achiël Jacobs verzorgde eveneens de rubriek "Kort genoteerd".

OPPEM IN DE KIJKER

De parochie Oppem bestaat uit twee gebieden, namelijk het dorp en het gehucht Amelgem. Ze zijn gescheiden door de heirbaan, de "Baene van Assche" naar Mechelen. Oppem heeft een oppervlakte van 530 ha en is gelegen in de zandleemstreek, uitlopers van de Brabantse heuvels, zeer heuvelachtig met een hoogteverschil van 30 tot 80 m.

Oppem is een streek van grote hoeven in het vruchtbaarste deel van Brabant aan de poort van het Pajottenland. Oppem betekent een heim of hoeve op een heuvel. Het dorpje is als centrum ingeplant op een hoogte met een wit kerkje en oude hoeven en de pastorie. Het zijn de bestanddelen van de oude woonkern ontstaan als Frankisch domein "Hof te Oppem" met zijn kouters.

De landheren van Oppem werden leenmannen van de Ridders van Meise en eveneens van de Heren van Grimbergen. Zij werden machtig in de 12e en 13e eeuw. Zij werden ridders en speelden een voorname rol in het Hertogdom Brabant. Oppem kreeg een villakerkje en werd later afhankelijk van Meise. Met de stichting van de abdij van Grimbergen werd Oppem een "Witte parochie" in 1249.

Oppem had ook een stoute ridder die weigerde zijn tienden af te staan en hij geraakte hierdoor in de ban van de kerk. Oppem behoorde eeuwenlang kerkelijk bij Meise en burgerlijk bij Brussegem. Het werd een heuse gemeente tijdens de Franse bezetting en de kerk werd zelfstandig in 1806. In 1810 werd ze terug bij Brussegem gevoegd.

Amelgem ontstond rond 350. Dit domein is gesticht door de Frankische stamvader Amelhari. In de 12e eeuw kwam het in bezit van de abdij van Grimbergen. Het bleef 500 jaar lang een kroondomein van de abdij met zijn twee grote hoeven, zijn watermolen en de O.L.V.-kapel. Het werd in Vlaanderen bekend met zijn legende van de duivelsschuur.

Dit alles in een prachtig golvend landschap, rijk aan natuurschoon, landerijen en holle wegen. Ook met prachtige vergezichten en met in de verte de dreiging van de bouwwoede van de grootstad Brussel.

Met de fusie in 1975 werd Oppem en Amelgem samen met Wolvertem bij Meise gevoegd. In de jaren dertig telde Oppem 400 inwoners. Thans is dit aantal gestegen tot 1200. Laten wij hopen dat Oppem de parel blijft van de gemeente Meise.

Wenst U meer te weten over het dorpje Oppem en Amelgem kom dan kijken naar :

1. De tentoonstelling te Oppem in de parochiezaal : Vrijdag 10, zaterdag 11 en zondag 12 november.

Of wandelen met Berla :

2. Heemkundige wandeling te Oppem en Amelgem.
Vertrek aan de kerk op 11 november om 14 u.

Wij hopen U talrijk te mogen begroeten op één van deze activiteiten van onze heemkundige kring Berla.

Michel Van den Broeck

Loflied voor Oppem.

*Vanop de heirbaan, als op hol,
zie ik de bouwwerf Brussel blinken:
"Atomium", lichtbol bij bol,
die in de nacht "besterd" gaat pinken...*

*Laat mij het Oppem, bron van rust
het Brabant van de 'boerebuiten',
waar, in een boom, naar hartelust
de vinken en de merels fluiten.*

*Laat mij zijn kerk en pastorij
omringd door slanke hopperanken,
gun mij de witte boerderij
waar, bij een "geus", ik God kan danken.*

NAAR BERT PELEMAN
1978 JAAR VAN HET DORP.

De oude pachthoven te Oppem en de eigenaars- afstammelingen van de 7 Brusselse patriciërs geslachten

Jonkheer José Anne de Molina uit Ossel publiceerde in "Les Lignages de Bruxelles" nr 80-81 van 1980 het artikel "Anciennes propriétés lignagères à Brussegem". Met zijn toestemming brengen wij hieronder het gedeelte over de Oppemse hoeven. Later volgen dan de hoeven van Brussegem. 't Hof te Heelbeke stond in het vorig nummer. Deze drie teksten worden verder uitgewerkt en publiceren we later in hun definitieve versie.

Hof te Steene

Dit hof in de Oppemstraat, nr 1, werd door brand verwoest op het einde van de zestiende eeuw. Enkel een toren uit steen (donjon) is er nog van overgebleven, de rest is uit de zeventiende en achttiende eeuw.

Het behoorde toe aan Walraven van der Balckt, toegelaten tot het geslacht Sweerts en aan zijn broer Jan, echtgenoot van Catharina van Wackelghem. Hun moeder Maria van den Berghe was de dochter van Elisabeth van Ophem en kleindochter van Jan de Visschere van Ophem. Wij mogen aannemen dat deze laatsten er ook eigenaars van waren.

Van de ene generatie op de andere ging Te Steene over op Ursula van der Balckt echtgenote van Guillaume Matens (1550), op Joanna Matens, echtgenote van Bernard Diertijns, waarvan de kleinzoon Jan Baptist Diertijns tot het geslacht Sweerts werd toegelaten in 1658.

Te Steene omvatte in die tijd een landhuis, vermeld bij de telling van 1621, toebehorende aan Michael Diertijns en vervolgens aan zijn erfgenamen die het goed openbaar deden verkopen in 1653. Anna Matens, echtgenote van Christophorus Caers, erfde verscheidene stukken grond die door erfopvolging overgingen aan advocaat Jan Caers en aan diens zuster Margareta, echtgenote van Laureys Rogge, vervolgens was er de verkoop in 1623 aan Marcus vander Reest (toegelaten tot Sweerts in 1612). De gebouwen van de hoeve werden in datzelfde jaar 1623 verkocht aan Peeter van der Schueren en zijn vrouw Laurentia Jacobs, die het Hof van Amelgem pachtten van de abdij van Grimbergen.

De afstammelingen van dit echtpaar baatten de hoeve verder uit, eerst hun zoon Judocus, dan hun kleinzoon Filippus (1714), hun achterkleinzoon Carolus (1748). De zoon van deze laatste, Philip van der Schueren, was in 1778

eigenaar. Zijn erfgenamen verbleven te Asse en verkochten de goederen aan mevrouw Augustin de Succa, geboren Marie Madeleine Popelaire (1765-1848). Deze bezat buiten de gebouwen nog 30 bunder (37ha) land en weide (volgens de kadastrale gegevens van 1835), eigendommen die na haar dood toekwamen aan ridder Judocus van Male de Ghorin, haar neef waarvan de voorouders sedert 1635 tot het geslacht Sweerts werden toegelaten.

De hoeve behoort nog steeds toe aan de familie van Male de Ghorin. We vermelden nog dat Gaspar van der Schueren, achterkleinzoon van Martinus van der Schueren (zoon van Peeter en Laurentia Jacobs hiervoor genoemd) en van Maria Pipenpoy, tot het geslacht Serhuyghs werden toegelaten in 1714 en "ridder van van der Schueren" werd op 9.4.1715.

't Hof te Oppem achter de koor der kerk (Sterckxhof)

Dit hof achter de kerk, bezat einde 15de eeuw ongeveer 10 bunder land en weide. Het was in 1485 de eigendom van Willem t' Serclaes, zoon van de bekende Eyrard t' Serclaes. Hij moest een rente van 12 mud rogge betalen waarbij zijn goederen als borg waren gesteld. Eyrard t' Serclaes hoorde bij het geslacht Serroelofs en was schepene van Brussel, en later in 1466 burgemeester. Zijn zoon bleef kinderloos en stierf tussen 1519 en 1526.

In de 17de eeuw was deze hoeve eigendom van de familie van Ophem, afkomstig uit Zaventem en meer bepaald van Hendrik van Ophem (+1627), vervolgens van zijn zoon Gillis (geb. 23.1.1603), die te Zaventem gehuwd was op 5.6.1622 met Joanna Stuckens uit Haren. In 1673 was het goed nog steeds in hun bezit.

Hun dochter Anna van Ophem liet alles na aan Gertrude Veldekens, de vrouw van Joos van den Daele.

Door huwelijk van hun dochter Elisabeth (geb. in 1689) met Philippus van Hamme kwam het goed in de familie Leemans en zo verder in de familie Sterckx. In dit hof stierf in 1850 Barbara Leemans, moeder van Engelbertus Sterckx, kardinaal-aartsbisschop van Mechelen (deze was op het hof van Amelgem geboren).

In 1835 bezat deze familie 34 ha grond en weiden. Barbara was sedert 1819 weduwe van Guilielmus Sterckx, schepenen van Brussegem in 1795 en later meier onder het Frans bewind. Hun zoon werd burgemeester van Brussegem-Oppem-Ossel tot rond 1850.

Vermelden wij tenslotte dat de families Leemans en Sterckx afstamden van het geslacht Serguyghs.

't Hof te Ophem

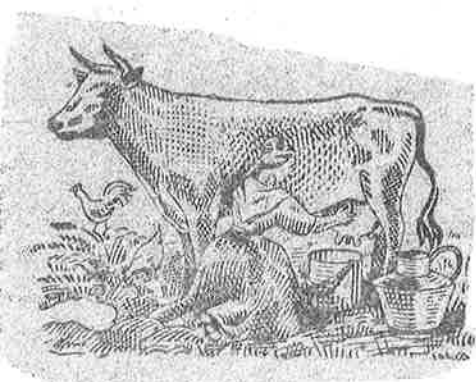
Bevindt zich in het centrum van het dorp en had in 1413 reeds gebouwen uit steen, omgeven door water en een wijngaard. Het was een leen dat afhing van Groot Bijgaarden met zijn eigen feodaal hof en reikend tot Meise en Wolvertem, en bevatte ook een cijnshof.

Dit goed schijnt eigendom te zijn geweest van de familie de Visscher van Ophem. Hun afstammeling Walraeven vanden Berghe, van het geslacht Sleus, zoon van Giselbert en Elisabeth van Ophem maakte het over in 1413 aan Geert van Ophem de oude (+1531). Hij was van het geslacht Serhuyghs en bezat het na verhef in 1521. Zijn kinderen, uit zijn huwelijk met Catharina van der Heyden, verkochten in 1542 al hun rechten in de goederen te Oppem aan Aert van Bakeren, echtgenoot van Wilhelmina van Impden geheeten Van Wemmele (familie toegelaten tot Steenweeghs in 1749 door afstamming van Antoon II Thoenijs, grootvader van genoemde Wilhelmina).

Hun nicht Elisabeth van Cotthem, dochter van Willem (sedert 1523 tot het geslacht Sweerts toegelaten) en van Catharina van Impde, was erfgenaam. Het hof was in 1826 van Margareta van Overbeke, dochter van Willem die secretaris was van de Grote Raad van Mechelen, gehuwd met bovengenoemde Elisabeth van Cotthem. Zij bezat er een landhuis en huwde met Anton 't Sestich, raadslid bij de Grote Raad; hun zoon Philip, heer van Ophem, echtgenoot van Gertrude de Brimeu, werd in 1615 tot het geslacht Sweerts toegelaten. Hun kleinzoon Engelbert van 't Sestich, kapitein van de cavalerie, echtgenoot van Dorothea Gillis, en hun achterkleinzoon Frans Romaan van 't Sestich (+1764) verwierven op hun beurt dit herengoed en lieten het over aan Dorothea van 't Sestich, echtgenote van Willem Snoy (1700-1773).

Hun dochter Maria-Ferdinanda Snoy huwde in 1755 met Lodewijk Franciscus Van der Gracht en erfde later, in 1835 bezat ze nog deze eigendom. Het geheel van land en gebouwen omvatte toen meer dan 32 ha.

José Anne de Molina

BERT PELEMAN TE MEISE

Te Antwerpen overleed op 5 augustus 1995 de letterkundige Bert Peleman. Hij werd geboren te Puurs op 13 april 1915, werd student te Hoogstraten en te Leuven. Hij ging in de journalistiek en werd bekend als dichter en Scheldekkenner.

Rond 1932 voerde de studentenbond van Puurs het toneelstuk "De Duivelsschuur" op. Student Peleman was één van de acteurs en de opbrengst van dit toneelstuk ging naar de missies. In 1932 sprak hij ook namens de "Vlaamsche" studenten zijn bewondering uit over priester-dichter Jan Hammenecker bij de inhuldiging van de grafkapel op het kerkhof van Westrode.

Van 1951 tot 1959 woonde hij met zijn gezin te Oppem in het Sterckxhof dat hij omdoopte tot Breughelhof. In zijn bundel "Boerenlyriek" schrijft hij : "Nu komt alree de tijd dat wij op de oude hoef gaan wonen". Voor deze Klein-Brabantse dichter werd de periode in Groot-Brabant een boeiende tijd met zeer vruchtbare jaren.

Er verscheen veel literair werk waaronder zijn kerstbloemlezing "Met hulst en maretak" in 1951. Zijn episch gedicht "Ruiters voor de vrede" in 1953.

Maar zijn geliefde Schelde vergat hij nooit en hij stelde in 1953 een platenboek samen : "Eeuwige Schelde" in 1953.

In dit zelfde jaar kwam ook een toneelstuk tot stand "De trouwloze wereld" en ook verschillende openluchtspelen.

Bert Peleman heeft in die tijd zijn stempel gedrukt op tal van Brabantse cultuurmanifestaties zoals : "Het Internationaal Beiaardfestival" te Meise in 1955. Hij was zeer goed bevriend met beiaardier Pater Jan Feyen, de latere pastoor van Imde.

Hij stichtte in het Breughelhof de werkgroep "Edele Brabant". In 1955 nam hij het gelukkig initiatief de Sint Elooitradiatie terug nieuw leven in te blazen. Hij had reeds een programma opgesteld voor de viering in de dorpskerk. Na heen en weer gepraat werd besloten de viering in de Hasseltbergkapel te laten doorgaan.

Op 1 december 1955 ging een paardenoptocht rond de Hasseltbergkapel met zegening van de paarden. Een plechtige hoogmis werd opgedragen in de kapel. De ganse stoet trok nadien naar de dorpskom. Vanop de trappen van de kerk hielden de Burgemeester en Bert Peleman toespraken. De viering werd besloten met een gezellig samenzijn in de "Kursaal". 's Avonds kon elke Meisenaar op de T.V. de Sint-Elooifeesten bewonderen.

Op zondag 1 december 1957 maakten 60 paarden en 50 tractoren de ommegang en om 15.30 had op de Hasseltberg de opvoering plaats van "De avonturen van Sint Eloi en de Goede koning Dagobert" van Bert Peleman.

Peleman was begaan met de restauraties van de gehavende schilderijen in de pastorie van Oppem en deze van de kerk van Brussegem. Hij liet ze herstellen door Lea Steppe. Hij ijverde voor het plaatselijk natuurschoon en voor de verfraaiing van de omgeving van het schilderachtig kerkje van Oppem.

Ook bij de inhuldiging van het standbeeld van Jan Hammenecker te Mariekerke in 1957 was hij actief. Pastoor Ramaekers belichtte toen de Scheldekruisweg van Westrode. Hij kwam tot de slotsom : "Dit is het mooiste ongeschreven gedicht van pastoor Hammenecker". De dichter Peleman schreef kort nadien bij elke statie een gedicht. Deze teksten verschenen in 1961 in het weekblad "Ons Volk".

Westrode schonk toen aan Bert Peleman de grote maquette van de grafkapel voor de sprookjeskelder "Van de Scheldebron tot Scheldemonding". Deze kelder bevond zich in "Scaldiana" te Rupelmonde.

De Scheldekruisweg te Westrode, geschilderd door zijn vriend Tony van Os was ook de aanleiding tot het schrijven van het passiespel "Kristus aan de Schelde". Het is geschreven in de geest van deze kruisweg en wordt met groot succes om de drie jaar opgevoerd, bij het kerkje aan de stroom te Mariekerke.

In 1978 sprak hij de feestrede uit te Westrode tijdens de academische zitting bij de herdenking van de 100ste verjaardag van de geboorte van Pastoor Hammenecker.

Bert Peleman was Oppem niet vergeten. Op aanvraag van de B.R.T. schreeft hij een ballade over drie dorpen. Het werden Mariekerke, Daknam en...Oppem. "Loflied voor Oppem" is 17 strofen lang. Het werd door de B.R.T. uitgezonden met passende beelden uit Oppem.

Tijl Uilenspiegel, Reinaert de Vos, Mercator en Breugel waren zijn voorbeelden. Hij heeft hun geest wereldwijd uitgedragen. Maar de Schelde kwam steeds op de eerste plaats. Een Scheldevriend vertelde mij eens : "Moest er geen Schelde bestaan DEN BERT zou ze uitvinden". Hij was steeds Scheldediep genegen en tekende steeds een meivis onder zijn handtekening. Het zou mij niet verwonderen dat hij nu bij Sint Pieter (patroon van Puurs) reeds plannen smeedt voor een Hemelse Schelde.

Hij ligt begraven op het kerkhof te ...Mariekerke.

Michel Van den Broeck

**TOT DE BEIARD VAN MEISE
IN BRABANT**

Een koele dreef vol donk're banken !
En altijd weer kristallen klanken
die als een zilv'ren duivenvlucht
wegruisen in de ijle lucht.

O Bruegeldorp in Brabant's bloeien :
leer met uw lied dit volk vergroeien !
Zet hart en ziel vol feestmuziek !
Maak gans dit dorp tot Godskantiek !

Wil Meise met uw gloed omweven
en leer ons allen, 't hoofd geheven,
te staren naar uw trotse toren
omstraald door goudste morgengloren !

Bert Peleman

CAFÉ "DE ROZENBOOM"

of de historie van de "Kuipestraat" (Boechtstraat 1945-55).

Derde Vervolg

Den trouw van Jeanneke van Rie de schoenmaker en van Alice van Michel den beenhouwer.

Het huwelijk van Jeanneke van Rie de schoenmaker was één van de hoogtepunten in het dagelijks leventje van de Boechtstraat, evenals dat van Alice van Michel. Het waren twee echte volksfeesten, het ene met een kleine serenade, het andere met een grote serenade, maar steeds gevolgd door een gemoedelijke en vrolijke bijeenkomst van al de gekende figuren van de Kuipestraat. Zij dronken samen het gratis vat leeg op het geïmproviseerde terras van ons café.

Kleine serenade voor Jeanneke en haren Albert, in het gangske tussen Michel en Rie, met als hoofdrolspelers Jean van Titte met zijn bugel, Jean van Waaikke Cuyper met zijn tuba en dan natuurlijk den Binner met een reuzegrote zonnebloem boven zijn kletskep om de "zonnestecken tegen te gaan". Als entourage was er gans de buurt die zich allen één na één mee in het gangske wrongen. Een ogenblik eigenlijk om op foto vast te leggen, maar dat was vroeger nog niet zo vanzelfsprekend. Daarna werd de hele bende getraakteerd op lekkere lambiek en grote witte boerenboterhammen met beleg en platte kaas.

Feest in de straat, feest voor iedereen, gelukkig gevoel samen met de fiere ouders en het gelukkig bruidspaar. Want zo ging het er meestal aan toe : meevieren en meelevén met de buurman, buurvrouw en hun kinderen en ook meetreuren indien het moest, zeer spontaan, mekaar ondersteunend en dan tussendoor natuurlijk eens gezellig roddelen !

Grote serenade met Alice van Michel als bruid van Raymond van Waaike van Rik, de fiere bruidegom, als beenhouwersgast verliefd geworden op de grote donkere Alice, de dochter van de baas. De Ressen waren in groot ornaat en brachten een spetterende serenade en ook de Horzels deden mee, want in de

Kuipestraat voelden ze allemaal mee met Michel en Marie en hun enige dochter Alice, die zo gelukkig was met hare Raymond. Weer een vat voor de burens en een vat voor de Fanfare, en weeral waren er velen die hun kleine mizeries konden vergeten en die zich pas morgen hoefden af te vragen hoe ze hun boterham zouden verdienen. Het feesten werkte aanstekelijk op gans het dorp want velen probeerden stiekem om tussen "de bende" te geraken.

Twee "schone koppels" van de Kuipestraat waren het, waarvan één echter naar de nieuwe en eerste sociale wijk van Meise verhuisde, de wijk die in het dorp de naam kreeg van het "poefferskwartier", doelend op de leningen die werden aangegaan bij de aankoop van de huizen. Jeanneke en Albert gingen in de Parklaan wonen, het hoekhuis voor je verder doorgaat naar het kerkhof. De wijk van de Kleine Landeigendom bracht een ernstige verandering teweeg in het landschap van Meise, opgetrokken temidden van korenvelden en waarvoor uiteindelijk ook het meer moerassig gebied met de wip moest wijken. Dit bracht met zich mee dat vele inwijkelingen die er zich kwamen vestigen, scheef werden bekeken, vooral als zij op zondag de kerk betraden of van de tram, na een lange dagtaak, huiswaarts keerden.

Het tweede koppel bleef in de Kuipestraat wonen bij de ouders, Alice die voor de winkel zorgde en Raymond om het vlees te snijden voor de klanten die nu reeds veelvuldiger kwamen, zeker die van de nieuwe wijk, die al eens wat anders kwamen halen dan spek of saucissen. Ook langs de andere kant van de Nieuwelaan waar er stilaan in een villawijk, "het nieuwe kwartier", de "rijken" kwamen wonen. De rijken omdat ze grote villa's lieten bouwen en meestal in Brussel hun boodschappen deden.

Twee van de zonen van deze nieuwe inwoners zijn trouwens zonder het misschien te beseffen, trouwe bezoekers geweest van De Rozenboom. Stafke Dotremont en Michel van de boer van Van Geysel kwamen geregeld spelen in onze grote boomgaard. Stafke, nu dokter Gustaaf Dotremont, hebben we, mijn broers en ikzelf, toen dichterbij de natuur gebracht door hem slakken mee te geven in zijn broekzakken en door hem zelfs regenwormen te laten eten ! Dat waren zo van die pesterijen waar wij nu als volwassenen niet meer zo fier over zijn (alhoewel !) maar misschien waren de bezoeken bij ons thuis wel de aanleiding tot Stafkes doktersstudies. Wie weet ? Want op de boerderij en in onze boomgaard viel er zoveel te beleven, zoveel meer dan in die stijve villas, zodat Stafke altijd terugkwam en soms niet graag naar huis ging, zodat vader Dotremont verplicht was hem telkens te komen halen.

Wij hielden toen al olympische spelen in de boomgaard of brachten Willem Tell weer tot leven. Met dikke kasseistenen wierpen we om het verst tot eens een steen in aanraking kwam met de schedel van één van onze mededingers, en de pijl die de appel van het hoofd moest halen recht door onze voorruit ging. Het ongeluk gebeurde dan nog wel uitgerekend de dag vóór de kermis zodat we verplicht werden met gloeiende billen een nieuwe ruit te bestellen bij Lomme Keymolen, en de kostprijs voor de ruit kordaat van onze spaarboek werd afgetrokken. Zulke dingen gebeurden bij ons helaas nogal vaak en voor moeder was het dan ook geen verrassing wanneer zij 's avonds, toen ze nog even een blik kwam werpen in de slaapkamer van haar kinderen, de slakken die uit de broekzakken van mijn jongste broer waren ontsnapt zo over de muren zag kruipen. Dezelfde broer die een voorliefde scheen te hebben voor dieren, en bij gebrek aan beters, de ratten uit het stro van de schuur haalde met de blote hand, alsof hij zijn hele jonge leven nog niets anders had gedaan.

(wordt vervolgd)

Piet De Cuyper

Wie van zijn
herinneringen
kan genieten
leest twee maal.

STELLA.

MARTIALIS

Het vervoer door de tijden heen

Ter gelegenheid van de Open Monumentendag 1994 werd het kasteel van Bouchout opengesteld. De heemkundige kring Berla verzorgde er een tentoonstelling over het thema "Verkeer" in onze gemeente. Een gelegenheid om eens terug te blikken in het verleden en herinneringen op te roepen. Hierbij werd natuurlijk gedacht aan de wegen, het ontstaan en de evolutie ervan, de diligencediensten van weleer, de eerste fietsen, de eerste auto's, de opkomst en afgang van de nu bijna vergeten tram- en treinverbinding Londerzeel-Wolvertem-Meise-Brussel en de tram Meise-Grimbergen.

De ligging van wegen en spoorwegen werd voorgesteld op topografische kaarten van verschillende tijdvakken. Er waren plannen te zien uit 1893 van de eerste tramlijn, van het station van Wolvertem, en van de metalen brug aan de Van Hemeldonckstraat, foto's van stoom- en elektrische trams op diverse plaatsen in onze gemeente !

Voor onze Berlaleden die de kans niet kregen deze tentoonstelling te bezoeken of nog niet in het bezit zijn van de brochure "Vervoer", brengen wij in onze volgende nummers een overzicht van de belangrijkste punten. Het spreekt vanzelf dat wij helaas de tentoongestelde stafkaarten wegens hun omvang, niet kunnen publiceren.

In dit nummer beperken wij ons tot een paar interessante dokumenten aangaande de aanleg en beheer van de lijn Grimbergen - Londerzeel. Zoals vroeger meestal het geval was werden deze dokumenten in het Frans opgesteld.

In het volgende nummer gaan wij over tot de gedetailleerde uitleg over de toestand in onze gemeente.

Achiel Jacobs

De Tram op de Meysselaan.

De Maatschappij van Buurtspoorwegen komt aan den Staat, aan de provincie Brabant en aan de gemeenten Laken, Strombeek-Bever, Meysse, Brussegghem en Wolverthem, eene uitgebreide beschrijving te sturen over de verlenging vanden buurttram Meysse-Laken en de elektrische beweegkracht van de sectie Meysse-Wolverthem.

Deze uitbreiding zal komen op een te leggen steenweg, aan den rechterkant der graspleinen, van de statie van de Dikke Linde langsheen den eigendom Pirotte en de gronden toe-hoorende aan den Staat, tot aan den Drijpikkel. Van daar zal zij op den middensteenweg der laan loopen tot aan 't kasteel van Bouchout, om vervolgens den zijkant der laan Brussel-Antwerpen te volgen, welke men aan 't maken is, van Meysse tot Wolverthem.

Zij zal uitgebaat worden met elektrische beweegkracht, en tusschen Wolverthem en Brussel de nu bestaande buurtlijn gebruiken van aan de Dikke Linde tot Brussel-Noord.

De oude lijn van Meysse naar Grimberghen zal electrisch ingericht worden om het materieel naar het depot van Grimberghen te kunnen overbrengen, alwaar het voorloopig zal bewaard blijven.

De Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen verdient hier oprechte gelukwenschen, omdat zij gehoor heeft gegeven aan de menigvuldige en dringende verzoeken dezer laatste tijden en aldus voldoening heeft verleend aan de belangen eener voorname bevolking welke sedert lang reeds eene rechtstreeksche verbinding vroeg met de hoofdstad.

De nieuwe lijn zal 7 kilom. 600 m. lengte hebben, waarvan 1 km. 200 m. op het grondgebied van Laken, 2 km. 200 m. op Strombeek, 3 kilomèt. op Meysse, 800 meters op Brussegghem en 400 m. op Wolverthem. Het werk wordt geschat op 1 miljoen frank.

Gelijk men weet komt de Staat voor de helft tusschen, 't zij 500.000 fr., de provincie voor 250.000 fr. en de vijf belanghebbende gemeenten ook voor een totaal van 250.000 fr., wat komt op 4,35 p. h. met eene jaarlijk-sche afkorting van 10.875 fr.

Het persoonlijk aandeel der gemeenten berust op de twee volgende grondslagen: a) Lengte van den doorloop op het grondgebied; b) Bevolking aangenomen als voordeel trek-kende in het maken der nieuwe spoorlijn.

De eerste berust op ware gegevens; wat de tweede betreft, indien zij op eerste zicht moeilijk schijnt vast te stellen, is het stellig dat in dees geval de overeenkomst rap zal gesloten worden, daar sommige gemeenten voornemens zijn heel breed te wezen in het aannemen van het opgelegde cijfer. Zoo zal Wolverthem en Meysse het cijfer hunner volstrekke bevolking van 31 December laatst, aannemen. Strombeek dat reeds bediend is door de lijn Brussel-Grimberghen, zou het cijfer aannemen van de helft zijner bevolking op denzelfden datum.

Laken zou aangeslagen worden voor 1/8 zijner bevolking op 1913. Dit is een rechtmatig voorstel, voordeelig voor de gemeenten en dat hopen wij,

de algemeene goedkeuring van den gemeenteraad zal verwerven.

Tusschen de vijf belanghebbende gemeenten is Laken geroepen om het meeste voordeel te trekken uit de nieuwe lijn, omdat deze de voorstellen van het gemeentebestuur komt bevoordeelen juist op het oogenblik waarop deze zinnens is de oude ro-meinsche baan te veranderen in eene laan en een nieuw kwartier te doen oprijzen tusschen den steenweg van Meysse, de roeimsche baan en de Dewantstraat.

Voor deze die zouden afschrikken voor de kosten van dit werk, zeggen wij dat de tafel van ontvangsten en vergelijkende uitgaven der lijn Brussel-Grimberghen, welke omtrent hetzelfde cijfer van bevolking bedient als dit der nieuwe lijn, iedereen volkomen gerust mag stellen. Deze lijn is zonder twijfel geroepen tot eene onmiddellijke bijval, want de bevolking wacht ongeduldig om er gebruik van te maken.

Zelfs met gematigder vooruitzichten dan deze gegeven door de lijn Brussel-Grimberghen, zal het winst-aandeel gevoegd aan het oude dividend, heel goed de afleggingen dekken van het oude en nieuwe kapitaal bijeen.

Binnen kort zal de gemeenteraad van Laken geroepen worden om zijne deelneming te stemmen in het maken der nieuwe uitbreiding. Wij hopen dat men de kwestie zal aanzien met het enkel oog op de gemeente-intresten en dat ze snel zal opgelost worden.

Wanneer de nieuwe lijn den omweg langs de Dikke Linde zal moeten doen om de St-Lambertplaats te bereiken, dan zal men overtuigd zijn van de noodwendigheid de Emiel Bockstaellaan te verlengen.

Ministère de l'Agriculture,
de l'Industrie et des Travaux Publics
et Ministère des Finances.

Administration des Ponts et Chaussées

Chemins de fer vicinaux - Grimberghen à Tonderzeel.
Concession.

Napoléon II, Roi des Belges,

A tous présents et à venir, Salut!

Vu la loi du 21 juin 1885, sur les chemins de fer vicinaux;
Vu l'article 86 de la loi provinciale du 30 Avril 1836;
Vu l'article 76 de la loi communale du 30 Mars 1836,
modifié par l'article 2 de la loi du 30 juin 1865;

Vu Notre arrêté du 22 juillet 1885, portant règlement
relatif aux concessions à accorder à la Société Nationale
des Chemins de fer Vicinaux;

Vu la demande en concession présentée par la dite Société
au sujet d'un chemin de fer vicinal de Grimberghen à
Tonderzeel;

Vu les plans de ce chemin de fer, approuvés par Notre
Ministère de l'Agriculture, de l'Industrie et des Travaux
Publics;

Vu les pièces constatant qu'il a été procédé, par appli-
cation du 2e alinéa de l'article 3 de la loi susvisée du
21 juin 1885, à une enquête sur l'utilité de l'entreprise,
le tracé de la voie et le taux des péages et que les Conseils
communaux intéressés et la députation permanente du
conseil provincial du Brabant ont été entendus au vu
du premier alinéa de ce même article;

Vu les délibérations des conseils communaux ci-après
relatives à l'intervention des communes dans la forma-
tion du capital afférent à la ligne vicinale dont il
s'agit, savoir:

1° Brusseghem, délibération du 11 septembre 1892;

2° Meysse, délibération du 7 janvier 1893;

3° Tonderzeel, délibération du 12 janvier 1893;

4° Wolvethem, délibération du 13 janvier 1893;

Vu les avis favorables émis sur ces délibérations
par la députation permanente du conseil provincial
du Brabant, le 1er Mars 1893;

Vu l'arrêté du 1er Mars 1893, de la députation
permanente du conseil provincial du Brabant, pris
en exécution d'une décision de ce conseil, concernant
l'intervention de la dite province dans la formation
du capital afférent à la ligne vicinale dont il s'agit;

Vu la liste des souscripteurs particuliers interve-

nant également dans la formation du capital;
Considérant que, moyennant l'intervention de
l'Etat telle qu'elle est ci-dessous fixée, il est justifié
de la souscription d'un nombre d'actions suffisant
pour assurer la construction et l'acquisition du
matériel de traction et de transport destiné à l'exploit-
ation de la dite ligne;

Sur la proposition de Nos Ministres de l'Agricul-
ture, de l'Industrie et des Travaux Publics et des
Finances,

Nous avons arrêté et arrêtons:

Art. 1er. — La Société Nationale des Chemins
de fer vicinaux est déclarée concessionnaire d'un
chemin de fer vicinal de Grimberghen à Tonderzeel,
lequel sera établi, entretenu et exploité suivant les
indications des plans approuvés par Notre Ministre
de l'Agriculture, de l'Industrie et des Travaux Publics
et aux clauses et conditions du cahier général des
charges arrêté le 20 Mars 1886, et modifié les
27 Février 1890 et 6 Août 1892 par Notre dit
Ministre et complété, en ce qui concerne les bases
des prix de transport, par le cahier des charges
spécial à la présente ligne.

Art. 2. — Sont approuvées les délibérations
des conseils communaux susvisés.

Art. 3. — L'Etat interviendra pour 369,000 francs
(trois cent soixante-neuf mille francs), dans la forma-
tion du capital nominal affecté au présent chemin
de fer vicinal et se libérera au moyen de quatre-vingt-
dix annuités de 12,915 francs (douze mille neuf
cent quinze francs) chacune.

Art. 4. — Le délai d'exécution dont il est
question à l'article 2, § 3 de la loi susvisée du 24 juin 1885
est fixé à un an, à compter de la date du présent
arrêté.

Art. 5. — Si, à raison de l'exploitation du chemin
de fer vicinal, il est reconnu nécessaire d'élargir en
certains endroits, soit la chaussée, soit même l'assiette
des voies publiques empruntées, la Société Nationale
devra exécuter à ses frais les travaux qui lui seront
prescrits par Notre Ministre de l'Agriculture,
de l'Industrie et des Travaux Publics.

Nos Ministres de l'Agriculture, de l'Industrie
et des Travaux Publics et des Finances sont chargés,
chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent
arrêté.

Par le Roi:

Le Ministre de l'Agriculture,
de l'Industrie et des Travaux Publics,

Léon De Bruyn.

Le Ministre des Finances,

J. Beernaert.

Donné à Vauxen, le 20 Mars 1893.

Leopold.

TOPONYMIE

MEISE-OPPEM-RODE

Voor de plaatselijke geschiedenis hebben toponiemen of oude plaatsnamen groot belang.

Zij informeren over bezittingen, ontbossing, ontginning, gebruik, verstedelijking, enz. van streken en woonkernen waarover dikwijls geen andere inlichtingen (meer) bestaan.

Dit geldt ook voor onze gemeente.

Herhaaldelijk werd door taalkundigen en folkloristen onderzoek gewijd aan de plaatsnamen van onze fusiegemeente (zie bibliografie). Uit het archief van wijlen Lucien van Hemeldonck, ere-voorzitter van Berla (-1984) hebben wij een groot aantal plaatsnamen gepuurd van de gemeente Meise met delen van Oppem en St.-Brixius-Rode.

Deze alfabetische lijst zal in de volgende nummers van Berla volgens de beschikbare plaats afgedrukt worden.

E. Van Hemeldonck

De plaatsnamen werden geëxcerpeerd uit de volgende bronnen :

Aarts.	Archief Aartsbisdom
C.O.O.	Commissie Openbare Onderstand
E.S.B.	Eigen Schoon en de Brabander
W.E.B.	Wauters, Histoire des environs de Bruxelles
K.A.M.	Kerkarchief Meise - Algemeen Rijksarchief
K.A.B.	Kerkarchief Brussel - Staat
K.R.M.	Kerkrekeningen St. Martinus - Meise
O.K.L.	Oorspronkelijke Kadastrale Legger - 1834
S.A.B.	Stadsarchief Brussel
VER.G.	Uit het verleden Grimbergen - Delestré
W.N.Z.	Woordenboek N.Z. Nederlandse plaatsnamen J. De Vries
H.C.	H. Claes = Bijdrage Brabantse toponymie, naar J. Lindemans - 1969
ATL.V.	Atlas Vicinal 1847
K.A.G.	Kaartboek Acoleyen - 1705
HOCH.	Hochsteyn = Monographie des cours d'eau - 1908
POPP.	
Z.B.	Zonder bronopgave

<i>Aandenbosch</i>	O.K.L. - F Waarschijnlijk Auwenbosch-Ouwenbosch
<i>Aerdbosch</i>	Not. 36440 - 1866 = grond Aerdbosch F 127
<i>Abbeel-Oppem</i>	S.A.B. 5703 Lotinghe - 1561 = 1/2 bunder Groote Wauwer aan den Abbeel - Kan in verband staan met Abelenbos
<i>Abbeelenbosch</i>	H.C. - 1577 id. den Abbeelenbosch opten achtersten Moisele; 1606 1 bunt 9 dw. 5 r. lants en uyt een stucken weyde daaraan geleghen geh. Den Abbeelenbosch. gr. 1 dw. 36 r. dwelcke in land bekeert is, al gelegen in de pro. van M. opten Achtersten Moersele. Gr. Meise ; Not. 5755 - 16-11-1756. van der Linden verhuurt J.B. van Bever Hof van Immerzeele met land achter het kasteel bij den Eeckelenbosch en eertijds de Abbelendreve
<i>Achterste Broeck</i>	W.E.B. 305 weide te Rode achterste Broeck. E.S.B. : 1929 184-187. Schuttersgilde Rode betaalde aan heer Grimbergen 2 Leuvense deniers en 2 kapuinen voor weyde 1/2 b. d'Achterste Broeck; Cijnsboek = Anna van der Ee = Achters Te Broeck; H.C. 1465 de Gulde van den hantboghe van St.-Br. Rode van dachterste broeck (1550) C.B.G. : 1540 de selve van noch een plaetsken v. schuttershuys op te stelle. S.A.B. 3474 - 1540 de gulde van den hantboge van St.-Br. Rode van d'achterste broeck 1/2 b.
<i>Abdijbos</i>	K.A.B. 24479 - IX 108 - Kerk Rode heeft 1-2-99 a. Schriekbos, Guldenbemptbos, Abdijbos waterloop of limiet Wolvertem; NOT. 36377 - 1828 houtkap van der Linden Abdijbosch 36394 - 1836. 36395 - 1837 - 36404 - 1841 - Abtsbos 1837. idem Eversem - Abtsbos Limbos
<i>Achterste Moorsel</i>	H.C. 1577 den Abbeelenbosch ...op ten achtersten Moirsele. Gr. Meise, 1606 op ten achtersten Moersele vgl. Abelenbos Gr. Meise
<i>Achterstraat</i>	NOT. 36422 - 1851 - Boomgaerd G 130-131. Kerkstraete, Nieuw of Achterstraete.
<i>Adriaansboschwegel</i>	Atl.Vic. 1847 = Wegel 78 = Vroonestraet - Schepersdamstraat plan 2 en 4 Adriaensbosch Not. 6745 - 21-6-1742 - Royhout op bosch Quaet Kerkckhof ofte Adriaensbosch
<i>Amelghembosch</i>	H. Geest 1641 = bier, witte broodt en andersints aen een arme vrouw bedelaeresse die ghelegghen was tot Amelghembosch 32 1/2 st. S.A. 5752 - 11-3-1772. hondenbosch Amelghemstraet

<i>Amelghem en Meysse Molenbeek</i>	2-8-1887. Gemeente = frais de curage 79,55 Fr. 18-7-1889 Gemeente = ruiming 43 dagen aan fr. 1,50; 1908 Hochsteyn = petit ruiseau du bassin fluvial de Escaut par la Senne : O Brusseghem; km 1,7 Brusseghem, conluent Amelvonnebeek; 4,3 km Meysse, route entre les étangs du château royal; 5,4 km, Meysse, fusion avec le Sprietbeek pour former le Molenbeek de Grimberghen Planhe 23/6-7 Atl. vic. Ameldonck (Sic) Molenbeek vormt grens met Wemmel.
<i>Amelghemstraat - Oppem</i>	<u>H.C.</u> : 1463 - strate daer men te Amelgem weert ghaat. Z.B. 1463 - den wech van Amelghem Z.B. 1505 - te Amelghem - vgl. Notenbergh - Z.B. 1604 - den weg van Amergem vgl. Grootte Wouwer G. <u>S.A.B.</u> 5752 - 11-3-1772 - honden Bosch - Amelghemstraat; Amelghemstraete loopend naar kerk <u>Popp.</u> : d'Amelghem = verbinding tussen Careleyck, boschwegel en Krogstraat - (is Amelghem veldt ?)
<i>Amelghem Velt</i>	<u>H.C.</u> 1463 - op Amelghemveld. Z.B. <u>S.A.</u> 5694 - 12-10-1464, Schepenbank 11 dw. Amelghemvelt <u>C.O.O.B.</u> 1019 - 1617- Sartrozen, 1 dw. Amelghem velt aen Grootte Wauwer. <u>S.A.B.</u> 1622 Cijnsboek Oranje-Meys, 1543 Grootte Pitantie Grimb., 11 dw. Amelghemvelt 5 1/2 st. <u>Caertb.</u> 1776 II 87, heussel den Cleynen Bilt omtrent Amelghemvelt. <u>NOT.</u> 6728 10-2-1722, getuigenis van oude scheper = weiden op het Amelghemvelt tussen kerk Meys en de kapel Amelghem
<i>Amelghemwegel</i>	<u>Atl. VIC.</u> wegel 49 - Blauwenbergstraat - Nieuwe dreef
<i>Amelvonnebeek</i>	<u>Hochsteyn</u> - 1908; filet d'eau du Brabant; Km. O Hamme - source; Km. 2,2 Hamme, Hammenrug; Km 3,1 Brusseghem embouchure dans l'Amelghembeek PL. 23/6 et 31/2.
<i>Apostelen landt:</i>	<u>H.C.</u> : aen den Appostelenlandt = 1609 zie Sechelken
<i>Appotheeckersboschen</i>	<u>Caertboek</u> 1717 IX 40, Geer Thieleman, het Abtekensbosken <u>Abdij III - 41</u> : Novale tienden 1782, onder hoofding Rode-Eversem-Limbos :Appotheeckersboschken.
<i>Aprieel</i>	<u>S.A.</u> 5719 - 26-3-1715 goederen 5 dw. en 1/2 dw. bosch Aprieel op Bierbeke (waarschijnlijk zelfde als Apotekersbosken)
<i>Armenbosch</i>	<u>O.K.L.</u> F. Armenbosch <u>ATL.VIC.</u> wegel 80 : Schepersdamstraat - Ramsdonck = Armboswegel, 81 : Minnaertwegel op Armboschwegel - Meirstraat (verwarring mogelijk tussen plaatsnaam en eigendom. H. Geesttafel)

(wordt vervolgd)

Drie eeuwen geschiedenis van de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode

door Frans Van Hoeck, secretaris - verslaggever

Voorwoord

Teneinde tegemoet te komen aan de wens van vele van onze gildebroeders en gildezusters, heb ik het aangedurfd het verleden van onze Sint-Sebastiaansgilde te beschrijven. Vooreerst wil ik mijn oprechte gevoelens van dankbaarheid richten tot Eerwaarde Heer De Belder (+), pastoor van Sint-Brixius-Rode voor zijn bereidwillige en daadwerkelijke hulp. Moge deze historische schets een gunstig onthaal genieten bij onze gildebroeders en gildezusters. Moge de lezing ervan bij hen rechtmatige fierheid opwekken over het bezit van zulke rijkdom, gesproten uit eigen bodem. Moge hij ertoe bijdragen vele jongeren uit Sint-Brixius-Rode tot het besef te brengen van de waarde, die het bezit is van de Sint-Sebastiaansgilde. Laten wij onze oproep besluiten met de spreuk : "Geen rijker kroon dan eigen schoon". Leve de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode !

De Schrijver,
Frans Van Hoeck
Sint-Brixius-Rode, 20.1.1960
Feestdag van de Heilige
Sebastiaan, patroon der
boogschutters

Laudate

In het kader van de heemkundige kring Berla houd ik mij bezig met het verzamelen van de gegevens over de verenigingen van Meise. Ik bezocht Frans vorig jaar om hem aan te werven als plaatselijk verzamelaar in één van onze acht kerkdorpen : Sint-Brixius-Rode. Hij was en is daarvoor de aangewezen figuur, getuige deze tekst. Moesten wij in het kader van Si-bemol, dit is de orde van de autochtone Meisenaars van onze acht kerkdorpen, in elk kerkdorp iemand van het kaliber van Frans vinden, dan zou veel van wat nu verloren gaat gespaard blijven. Indien de Orde ooit een prijs uitreikt aan wie zich uitermate verdienstelijk maakt voor het behoud van ons historisch patrimonium, dan zal Frans bij de eerste laureaten zijn. Van harte gefeliciteerd, Frans.

Jef De Cuyper

Voorgeschiedenis van de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode

In ons stil dorpje, te midden van bossen en weiden en groene velden, leeft de eeuwenoude schuttersgilde Sint-Sebastiaan sedert de 15de eeuw (1412). Reeds in 1549 ontmoeten wij ze in de processie te Wolvertem, waar zich volgende aantekening bevindt in het kerkarchief :

"M.D.X.X.X.IX" "Item den Guldenbruers van Roye-VI Stuyvers". In 1559 is volgende vermelding aangestipt : "M.D.L.X." "Item de Gulde van Sint Brichxrode - VI Stuyvers". In augustus 1565 trok onze gilde naar het "Haagspel - te Brussel" en behaalde er enkele prijzen. Volgens A. Wauters zou onze gilde opgericht zijn door de Prinsen van Grimbergen. Zij betaalde hun in 1598 "2 Leuvensche deniers en 2 kapuinen" voor de weide genaamd "d'Achterste Broeck" groot één half-bunder en 2 Leuvensche stuyvers voor een grond van 50 roeden oppervlakte, waarop zij gemachtigd werd een huis te bouwen" 'T Oud Guldenhuis". Zij erkende als hoofdmannen in de XVIIIde eeuw, de Latour Taxis, heren van het naburige dorp Wolverthem. In 1760, 1764 en 1773 vinden wij in het kerkarchief van Wolvertem nog volgende rekeningen : "Item de Gulde van Sint-Brichxrode - VI stuyvers". Onze gilde bezit nog steeds haar statuten, vernieuwd in 1620 en 1911, een oud guldeboekje dat aanvangt op 14 juli 1655 en een breuk met volgende tekst : "MUNIFICENTIA-EXCELLENMI, - D.D.D LUDOVICI DE ALBERT. - PRINCIPIS DE GRIMBERGEN - HUIUS - SODALITII - PRAEFECTI- HAERIDITARIJ - TORQUES - HAC - AMPLIFICABATUR - 10 AUGUST 1731".

Bronnen :

1. Van Oesbroeck - 9 blz. 110
2. A. Wauters - Histoire des environs de Bruxelles, deel II, blz. 305
3. Kerkarchief van Wolvertem
4. Eigen bezit - Gildeboekje en nota's

Schatten van de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode

1. Een beker. Op de voorzijde een wapenschild van Baron Van der Linden d'Hooghvorst. Aan de linker- en rechterzijde prijkt een hert met stralend kruis tussen het gewei. Op een aangebrachte plaat leest men volgende tekst : "Prijs geschonken aan den behendigsten wipschutter door den Baron Victor Van der Linden - d'Hooghvorst, Président der Gilde van Sint-Brixius-Rode op 1 juli 1906".

2. Een oud gildeboekje : Drie eeuwenoude geschriften en aantekeningen omtrent het ontstaan en leven onzer gilde, waaruit deze beknopte geschiedenis werd getrokken.
3. Een tinnen pot waarmee in vroegere tijden het bier werd getapt aan de vaten bij de Gildefeesten en kermissen.
4. Medailles : één van het jaar 1894 en één van het jaar 1899, beide werden aan de standaard gehangen. Eén van het jaar 1957 geschonken door de stad Diest : "Internationaal Landjuweel 1457 - 1957".
5. Een beker : "Koning van Brabant" te Gooik - september 1958.
6. Een wandschotel : "Koning van Brabant" te Gooik - september 1953.

Laten we deze bondige geschiedenis inzetten met een korte flits uit het leven van de heilige Sebastiaan, patroon onzer gilde. De H. Sebastiaan, wiens feestdag we vieren op 20 januari, ieder jaar, was een officier van de Romeinse Keizer Diocletiaan. Deze Romeinse keizer was een groot vervolger der Christenen en liet er velen martelen en ter dood brengen. Sebastiaan, die eveneens Christen was, werd op zekere dag door een afvallige Christen verraden en voor de Keizer geroepen. Hij werd veroordeeld om gedood te worden (in het jaar 288). Hij werd met pijlen doorschoten en daarna met stokslagen verder ter dood gebracht. Zijn lijk werd in een riool geworpen. Sindsdien hebben de meeste schuttersgilden Sint-Sebastiaan als hun patroon aangenomen en vereerd. Wanneer we de talrijke gildevaandels van nabij beschouwen, dan zien wij in het midden een afbeelding van een man, die aan een kolom is vastgebonden en van alle zijden met pijlen doorschoten, waarvan sommige hem nog in het lichaam steken.

Wanneer we nu het verleden en ontstaan van onze gilde en onze parochie gaan uitpluizen dan komen wij tot de ontdekking dat het gildeleven en de parochie een geheel vormden. Vermoedelijk werd onze Sint-Sebastiaansgilde gesticht in de jaren 1400 of 1500 door de edele Prins de Berghes die in die tijd een kasteel bewoonde in onze parochie. Het kasteel hoorde bij het Hof te Rode, dat nu nog bestaat en bewoond werd door de familie Verbrugghen-Cammaert. Het kasteel is sedert vele jaren verdwenen. Beperken wij ons nu tot de geschriften die wij terugvinden in het oude gildeboekje dat begint op 24 juli 1655. Wij geven u hier de tekst van het oude Gildeboekje voor zover hij leesbaar is :

"Reglement : Edelen hooftman "Prins De Berghes" mits den ouden Boeck door den oorlogh gedemanieert is...ende ieder Gildebroeder zal geobligeert zijn...De...vooreerst dat ieder...zijn te georsame...den Coninck ende Dekens...ende oudermans worden...stemmen van de "Edele hooftman Prins De Berhes...den Coninck ende Dekens met zijn oudermans- 500 wanneer iemant

eenige questie ofte tumult in de gilde komt te verwekke sal staan ten oordele van den "Edele hooftman Prins De Berghes" den Coninck, de Dekens en oudermans, ofte van een boete te onderstaan ofte van vrij te mogen uitgeschrapt te worden uijt de selve Gilde naar hun oordeel en soo ist dat wij ieder int particulier onsen naem sijn onderschreven...etc."

Anno : 1655 den 24 juli	E. Bulens - ouderman
Anno : 1660 den 19 juli	Jan Van Neyverseel
Anno : 1665 den 26 juli	Jan Van Malderen - ouderman
Anno : 1665 den 27 juli	Hendrik Timmermans - ouderman
Anno : 1682 den 25 juli	Hendrik Jacobs - ouderman
Anno : 1682 den 25 juli	Bartholomeus Verbruggen
Anno : 1682 den 25 juli	Jan Verhoelen
Anno : 1682 den 25 juli	Laureys Bulens - Coninck
Anno : 1683 den 25 juli	Geeraert Emmerechts - Coninck en Deken
Anno : 1684 den 20 january	Pieter Peeters - ouden Deken
Anno : 1686 den 24 juli	Jheroom De Keyzer
Anno : 1689 den 21 january	Philips De Doncker

De breuk van de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode

Op één der gedenkplaten van de breuk van onze gilde vinden wij een Latijnse tekst, die betekent : "Door de mildheid van de Hoogwaardige Lodewijk De Albert, Heer van Grimbergen, erfrechtelijk voorzitter van deze Gilde is deze Halsketen verfraaid " 10 Augustus 1732. Onder deze plaat bevindt zich een gedenkpenning, met een beeld, waarschijnlijk Sint-Servatius, patroon van Grimbergen, en daaronder een ingebusseld kind, wellicht een beeltenis van de jonge hertog. In de linkerhoek zien we het getal 15; in de rechterhoek vinden we niets meer, spijtig..! Juist deze plaat zou de oudste zijn en volgens haar versiering van tussen 1560 en 1710 dateren. Naar deze gegevens te oordelen durven wij besluiten dat de Breuk van de Sint-Sebastiaansgilde van Sint-Brixius-Rode dateert van het einde der 16de eeuw, wellicht één van de oudste van de streek, evenals de gilde waaraan ze toebehoort.

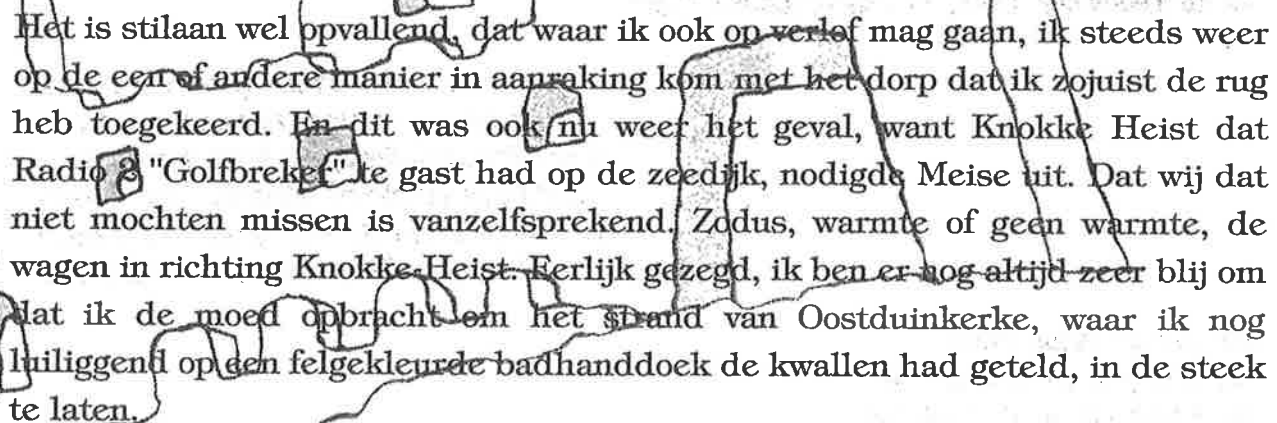
Onze gilde bezit eveneens twee vlaggen. De oudste dateert van 1854, en draagt in het midden een ovaal schild met de H. Sebastiaan waarrond de woorden : "Sint-Sebastiaans-gilde van Sint-Brixius-Rode 1854". De jongere is van 1905, draagt eveneens de beeltenis van Sint-Sebastiaan en als inschrift : "Sint-Sebastiaans-gilde van Sint-Brixius-Rode 1905".

wordt vervolgd

KNOKKE - HEIST

Zomer 1995

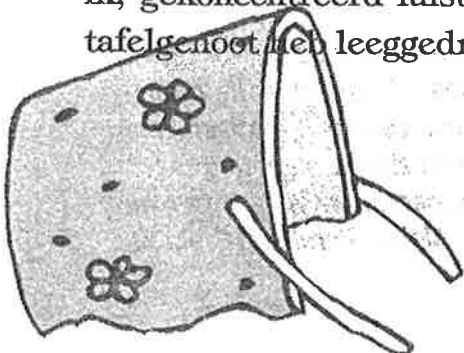
Het prachtige zomerweertje waar we allen met "moeite" van genieten, dat ons slapeloze nachten bezorgt door de warmte die we niet meer gewoon zijn en de horden wraaklustige muggen die de mooiste plekjes uitkiezen om er eens goed in te steken, het klagen van de boeren, de te hoge prijzen voor de aardappelen.....het was datzelfde weertje dat ons deed beslissen dit jaar in ons eigen landje te blijven en zo onze spaarcentjes weer onrechtstreeks aan de belastingen over te dragen.

Het is stilaan wel opvallend, dat waar ik ook op verlof mag gaan, ik steeds weer op de een of andere manier in aanraking kom met het dorp dat ik zojuist de rug heb toegekeerd. En dit was ook nu weer het geval, want Knokke Heist dat Radio 3 "Golfbreket" te gast had op de zeedijk, nodigde Meise uit. Dat wij dat niet mochten missen is vanzelfsprekend. Zodus, warmte of geen warmte, de wagen in richting Knokke-Heist. Eerlijk gezegd, ik ben er nog altijd zeer blij om dat ik de moed opbracht om het strand van Oostduinkerke, waar ik nog luiliggend op een felgekleurde badhanddoek de kwallen had geteld, in de steek te laten.

Die vreugde kwam niet zo dadelijk uit het feit dat Guido Van den Troost glansrijk de lokale brandweerman versloeg in de kwis, of door John Terra te horen zingen over zijn "akkordeon". Waar ik wel van onder de indruk was, en steeds weer opnieuw ben, is de verschijning van Jef Burm, de warmte en de gezelligheid die van hem altijd weer opnieuw uitstralen en de overtuiging waarmee hij het liedje bracht dat hij speciaal voor Meise, het dorp waar hij nu reeds 25 jaar woont, had geschreven. Ik heb aan de verleiding niet kunnen weerstaan om bij mijn thuiskomst met hem contact op te nemen om hem te vragen of ik de tekst in dit nummer mocht laten verschijnen, zodat ook onze Berlaleden "in primeur" van zijn lied zouden kunnen genieten. Het moet worden gezegd dat als Jef het zingt het nog tien keer meer waarde krijgt, want zoals hij het brengt, dat doet niemand hem na. Het is dan ook zijn schuld dat ik, gekoncentreerd luisterend naar zijn lied, het glas "Mort Subite" van mijn tafelenoot heb leeggedronken!

Julia Cornelissen

MEISE

*Wordt de stad, echt onbewoonbaar
en de straten niet meer toonbaar
Alle mensen depressief
't Verkeer te druk om te verdragen
Auto's die u angst aanjagen
Heel de wereld te agressief.*

Refrein :

*Hé, kom eens naar Meis' uw zorgen zijn vergeten
Hé kom eens naar Meis', om lekk're roomijs t'eten*

*De mooiste plantentuin, gaat voor u open
Je hebt er zo maar, zo maar, in te lopen
Je proeft de zaligheid, van kuieren en nietsen
Ziet Eddy Merckx die alles weet van fietsen
Een dagje Meise, dat moet je echt eens doen
De jonge vrijers, zien bij ons nog groen.*

*Als de radio te luid staat
met al engels wat de klok slaat
Draai de knoppen dan maar toe
Want je hoeft dat niet te nemen
je wil liever wat onthemen
maar je weet zo gauw niet hoe ?*

*Voor de vlamingen die bekend zijn
overwerkt of daar omtrent zijn
Meise is voor hen een must
Je komt ze vaak, al stappend tegen
in één van de holle wegen
wandeland naar hartelust.*

*Zeer beroemd zijn onze fietspaden
met hoeken uit voor de façaden
maar dan stap je even af
je gaat te voet, die enkele meter
dat's voor uw gezondheid beter
en je bent niet zo bek-af.*

*Ga eens door de serre's lopen
je waant U ergens in de tropen
van een ver exotisch land
Je hoort en ziet de planten groeien
eenden op de vijvers stoeien
Meise, Parel van Brabant.*

KORT GENOTEERD

- In de Gemeentelijke Commissie voor Cultuur is Berla vertegenwoordigd door Florent Coene.
- Aanwinst van nieuwe boeken voor ons archief :
- * Merchtem in de tweede wereldoorlog 1940-1945, uitgegeven door heemkring Soetendaele.
- * Londerzeel tijdens wereldoorlog II - van Maurice Vermaesen
- * Grimbergen 1914 - Vier dorpen in de grote oorlog - uitgave van heemkring "Eigen Schoon" uit Grimbergen.
- * Beigem - Fragmenten uit het verleden - deel 1 en 2, van Theo Slachmuylders.
- Heemkring "De Semse" uit Zemst vierde op 17 juni zijn tienjarig bestaan. Op 1 september was er een voordracht door dr Henri Vannoppen in de Schranshoeve : "De evolutie van een dorp tussen 1770 en 1880". Van 1 tot 30 september is er een tentoonstelling met als thema : "Beelden uit Groot-Zemst, vroeger en nu".
- Onze kring wandelt te Oppem op 11.11 - Vertrek aan de kerk om 14.00 u. De week nadien, op 19.11, krijgen wij bezoek van het Verbond voor Heemkunde dat eveneens te Oppem komt wandelen. Op 10, 11 en 12.11 houden wij een tentoonstelling over Oppem in de parochiezaal aldaar. Hierover meer in het Gemeentelijk Informatieblad.
- Wij plannen in het najaar filmvertoningen over Imde en Meise.

A. Jacobs

INHOUDSTAFEL

		Blz.
Ten geleide		1
Oppem in de kijker	M. Van den Broeck	02 - 03
De oude pachthoven te Oppem	J. Anne de Molina	04 - 06
Bert Peleman te Meise	M. Van den Broeck	07 - 09
Café "De Rozenboom"	P. De Cuyper	10 - 12
Het vervoer door de tijden heen	A. Jacobs	13 - 16
Toponymie Meise-Oppem-Rode	E. Van Hemeldonck	17 - 20
Drie eeuwen St.-Sebastiaansgilde van Rode	Fr. Van Hoeck	21 - 24
Knokke-Heist, zomer 1995	J. Cornelissen Jef Burm	25 - 26
Kort genoteerd	A. Jacobs	27
Inhoudstafel		28

boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93

hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40

berla wordt gesteund door

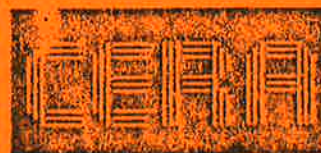
zakenkantoor bogaerts
boechtstraat 15 - 1860 meise
tel. 02/269.99.70

beenhouwerij jean de meuter
's herenweg 1
st brixius rode
tel. 02/269.14.76

uit sympathie

R U I M T E
I N J E
B A N K Z A K E N.

f. de weerd
nieuwelaan 110
1860 meise
tel. 269.01.63

**de cuyper
&
ilbe**
**drukkerij
kopiedienst**

VERNIEUWDE WINKEL

Nu nog meer keuze
van wenskaarten

Fotokopiedienst

Faxdienst

Inbinden van eindwerken

ALLE DRUKWERKEN :

Familiedrukwerk

Drukwerk voor bedrijven

Drukwerk voor groeperingen

Rouwdrukwerk

SPECIALE SERVICE :

onze afdeling „sneldruk”

brusselsesteenweg 62 - 1860 meise

tel. 269 29 51 - fax 269 35 41

OPEN : ma. tot vr. van 9u tot 12.30u en van 13.30u tot 18.30u — zat. van 10u tot 12.30u